ĢENERĀLADVOKĀTA M. POJAREŠA MADURU [*M. POIARES MADURO*] SECINĀJUMI,

sniegti 2009. gada 19. februārī [1]

1. Tā kā EK līgumā ir noteikta vienīgi valstu sociālā nodrošinājuma tiesību aktu koordinēšana, nevis to pilnīga saskaņošana, starp šiem tiesību aktiem var pastāvēt būtiskas atšķirības. Tādējādi darba ņēmējam dažreiz var būt neizdevīgi īstenot savas tiesības brīvi pārvietoties, taču šāda situācija neizraisa EK līguma pārkāpumu. Savukārt EK līguma mērķi netiks sasniegti, ja tiesību uz brīvu pārvietošanos izmantošanas dēļ tiktu zaudētas sociālā nodrošinājuma priekšrocības, kas darba ņēmējiem ir garantētas dalībvalsts tiesību aktos. Šī lieta ir šīs spriedzes labs piemērs.

I — Pamata tiesvedības pamatā esošie fakti

2. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesai tika iesniegts tiesvedībā starp Leimanes [*Leyman*] kundzi un Beļģijas sociālā nodrošinājuma dienestu, ko sauc par "Institut national d'assurance-maladie" (turpmāk tekstā — "*INAMI*"). K. Leimane, Beļģijas pilsone, strādāja algotu darbu Beļģijā no 1971. līdz 2003. gadam. 2003. gada augustā viņa pārcēlās uz Luksemburgu, un kopš tā brīža viņai ir piemērojama Luksemburgas sociālā nodrošinājuma sistēma. 2005. gada 8. jūlijā Luksemburgas iestādes atzina, ka viņa ir darbnespējīga laika posmā no 2005. gada 8. jūlija līdz 2012. gada 29. februārim, kad viņai jāiet pensijā. Tādējādi Luksemburgas iestādes uzreiz viņai piešķīra invaliditātes pensiju, to aprēķinot proporcionāli attiecībai starp apdrošināšanas laika posmiem, kas pabeigti saskaņā ar tiesību aktiem, ko piemēro šīs iestādes. Pensijas mēneša summa noteikta EUR 322,83.

3. Saskaņā ar Padomes Regulu (EEK) Nr. 1408/71 [2] K. Leimane iesniedza *INAMI* pieteikumu par invaliditātes pabalstu, kas aprēķināts proporcionāli attiecībai starp apdrošināšanas laika posmiem, kas pabeigti Beļģijā. 2006. gada 23. jūlijā *INAMI* piešķīra viņai šādu pabalstu, kura mēneša summa ir EUR 737,10. Tomēr pensija bija jāmaksā tikai no 2006. gada 8. jūlija saskaņā ar Beļģijas 1994. gada 14. jūlija likuma par veselības apdrošināšanu un pabalstiem 93. pantu, kurā noteikts, ka invaliditātes pabalstu var saņemt tikai pēc viena darbnespējas gada; šis laika posms pabalsta saņēmējam dod tiesības

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — 1971. gada 14. jūnija Regula par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā (konsolidētā redakcija — OV 1997, L 28, 1. lpp.).

saņemt pabalstu, ko sauc par "indemnité d'incapacité primaire".

4. No tā izriet, ka par pirmo darbnespējas gadu no Luksemburgas Lielhercogistes prasītāja saņēma invaliditātes pensiju, kas aprēķināta, pamatojoties uz apdrošināšanas laika posmiem, kas pabeigti tās teritorijā, bet nesaņēma maksājumus no Beļģijas sociālā nodrošinājuma iestādēm.

5. K. Leimane iesniedza sūdzību par *INAMI* lēmumu Niveles Darba tiesā (*Tribunal du travail de Nivelles*), apgalvojot, ka 2006. gada 8. jūlija kā invaliditātes pensijas maksājumu sākuma termiņa noteikšana ir nesaderīga ar pārvietošanās brīvību, un tādējādi prasot pensijas samaksu, sākot no 2005. gada 8. jūlija. Uzskatot, ka tiesvedība ir saistīta ar vairākiem Kopienu tiesību jautājumiem, iesniedzējtiesa nolēma apturēt tiesvedību un lūgt Tiesai sniegt prejudiciālu nolēmumu.

II — Atbilstošās tiesību normas un Tiesai uzdotie prejudiciālie jautājumi

6. Lai pilnībā saprastu šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojumu un to, par ko ir runa uzdotajos jautājumos, ir jāatgādina šādas tiesību normas.

7. Regulas Nr. 1408/71 IV pielikumā dalībvalstis tiek iedalītas divās kategorijās atbilstoši sociālo tiesību normu veidam, ko tās piemēro. Tā dēvētajā A tipa sistēmā pabalsta summa tiek maksāta saskaņā ar nemainīgu likmi, neatkarīgi no dalības ilguma apdrošināšanas sistēmā; tā dēvētajā B tipa sistēmā pensijas apmērs ir atkarīgs no apdrošināšanas laika posmiem, kas pabeigti saskaņā ar šiem tiesību aktiem.

8. Ja, kā tas ir šajā lietā, darba ņēmējs secīgi ir bijis A tipa valsts, kas šajā lietā ir Beļģija, tiesību subjekts un B tipa valsts, kas šajā lietā ir Luksemburga, tiesību subjekts, tad Regulas Nr. 1408/71 40. panta 1. punktā šāda situācija tiek regulēta, atsaucoties uz noteikumiem, kas iekļauti šīs regulas 3. nodaļā, proti, 44.–51.a pantu. Līdz ar to darba ņēmējam ir tiesības saņemt invaliditātes pensiju vairākās dalībvalstīs, ja šādas tiesības ir iegūtas saskaņā ar katras valsts tiesību aktu noteikumiem, kā tas noteikts 44. panta 2. punktā.

9. Tomēr 45. panta 1. punktā precizēts, ka, lai iegūtu tiesības uz pabalstiem, vajadzības gadījumā tiek ņemti vērā visi laika posmi,

kas pabeigti citā dalībvalstī. Apdrošināšanas laika posmu summēšanas princips ir atspoguļots arī 40. panta 3. punktā attiecībā uz tādiem gadījumiem, kas atbilst šai lietai:

tā, it kā tas būtu laika posms, kurā viņai tikuši maksāti slimības pabalsti naudā saskaņā ar pirmās dalībvalsts tiesību aktiem vai kurā viņa ir bijusi darbnespējīga šo tiesību aktu nozīmē."

"a) Nosakot tiesības uz pabalstiem saskaņā ar IV pielikuma A daļā uzskaitītiem kādas dalībvalsts tiesību aktiem, kas ļauj piešķirt invaliditātes pabalstus attiecīgajai personai tikai tad, ja tā saņēmusi slimības pabalstus naudā vai ir bijusi darbnespējīga kādā noteiktā laika posmā, gadījumā, ja darbiniekam vai pašnodarbinātai personai, kas ir bijusi pakļauta šiem tiesību aktiem, ir iestājusies darbnespēja, kas noved pie invaliditātes, kamēr viņa ir pakļauta citas dalībvalsts tiesību aktiem, ir jāņem vērā, neskarot 37. panta 1. punktu:

10. Tiesības uz invaliditātes pabalstu šajā konkrētajā lietā regulē 40. panta 3. punkta a) apakšpunkts, un attiecībā uz šo tiesību sākuma termiņu 40. panta 3. punkta b) apakšpunktā ir noteikts:

"b) Tiesības uz invaliditātes pabalstiem saskaņā ar pirmās dalībvalsts tiesību aktiem iegūst vai nu pēc tam, kad beidzies pagaidu slimības kompensācijas laika posms, kā noteikts šajos tiesību aktos, vai arī pēc tam, kad beidzies iepriekšējais darbnespējas laika posms, kā noteikts šajos tiesību aktos, bet ne agrāk par:

i) ikviens laika posms, kura laikā attiecībā uz darbnespēju viņa saskaņā ar šīs otras dalībvalsts tiesību aktiem saņēma slimības pabalstus naudā vai tā vietā turpināja saņemt algu;

i) dienu, kurā tiek iegūtas tiesības uz a) apakšpunkta ii) daļā minētajiem invaliditātes pabalstiem saskaņā ar otrās dalībvalsts tiesību aktiem

ii) ikviens laika posms, kura laikā attiecībā uz invaliditāti, kas iestājusies pēc šīs darbnespējas, viņa saņēma pabalstus šīs regulas 2. nodaļas un 3. nodaļas nozīmē, kas saskaņā ar šīs otrās dalībvalsts tiesību aktiem piešķirti attiecībā uz invaliditāti,

vai

ii) dienu, kas seko pēc pēdējās dienas, kurā attiecīgā persona ir tiesīga uz slimības pabalstiem naudā saskaņā ar otrās dalībvalsts tiesību aktiem."

11. Visbeidzot, saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 46. pantu invaliditātes pensijas apmēru aprēķina proporcionāli attiecībai starp to apdrošināšanas vai dzīvesvietas laika posmu ilgumu, kas pabeigti saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem, ko piemēro kopējam to apdrošināšanas un dzīvesvietas laika posmu ilgumam, kas pabeigti saskaņā ar visu attiecīgo dalībvalstu tiesību aktiem.

12. Šajā lietā sarežģījumi rodas tādēļ, ka Beļģijas un Luksemburgas tiesību aktu starpā pastāv atšķirības attiecībā uz dienu, no kuras ir jāmaksā invaliditātes pensija. Saskaņā ar Luksemburgas tiesību aktiem tiesības saņemt pensiju ir no pirmās darbnespējas dienas, proti, šajā lietā no 2005. gada 8. jūlija, turpretim saskaņā ar Beļģijas tiesību aktiem tās ir pēc viena gada no darbnespējas iestāšanās brīža, proti, šajā lietā no 2006. gada 8. jūlija.

13. Līdz ar to prasītāja par darbnespējas pirmo gadu saņem tikai Luksemburgas maksāto invaliditātes pensiju, kas aprēķināta vienīgi proporcionāli attiecībai starp apdrošināšanas laika posmiem, kas pabeigti Luksemburgā, proti, apmērā, kas ir mazāks nekā *indemnité d'incapacité primaire* pabalsts, ko viņa saņemtu, ja būtu palikusi Beļģijā. Tai pat laikā *INAMI* arī ir atteicis par pirmo darbnespējas gadu piešķirt viņai invaliditātes pensiju, kas aprēķināta proporcionāli apdrošināšanas laika posmu ilgumam, kas pabeigti Beļģijā, pamatojoties uz to, ka saskaņā ar Beļģijas tiesību aktiem pirms invaliditātes ir iepriekšējais darbnespējas laika posms, ko sauc par "incapacité primaire", un ka šajā gadījumā 40. panta 3. punkta b) apakšpunktā noteikts, ka tiesības uz invaliditātes pabalstu saskaņā ar pirmās dalībvalsts tiesību aktiem ir "pēc tam, kad beidzies iepriekšējais darbnespējas laika posms".

14. K. Leimane šajos noteikumos saskata Kopienu pārvietošanās brīvības principa pārkāpumu. Tādējādi iesniedzējtiesa, uzdodot divus jautājumus, būtībā Tiesai jautā par Regulas Nr. 1408/71 40. panta 3. punkta b) apakšpunkta un Beļģijas 1994. gada 14. jūlija likuma 93. panta saderību ar brīvas pārvietošanās un uzturēšanās tiesībām, kas Eiropas Savienības pilsoņiem piešķirtas ar EKL 18. pantu, jo šīs divas tiesību normas var radīt pilsoņu, kas izmantojuši savas tiesības uz brīvu pārvietošanos, diskrimināciju.

III — Tiesiskais vērtējums

15. Ievadā jānorāda, ka, lai arī jautājumi attiecas uz EKL 18. pantu, attiecīgā situācija ietilpst EKL 39. panta piemērošanas jomā, jo prasītāja izvēlējusies savu dzīvesvietu Luksemburgā, lai tur strādātu kā darba ņēmēja. Tādējādi nav jālemj par EKL 18. panta interpretāciju, jo ikviena Eiropas Savienības pilsoņa tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā ir īpaši izteiktas EKL 39. pantā saistībā ar darba ņēmēju tiesībām uz brīvu pārvietošanos [3].

16. Iesniedzējtiesas paustās bažas par Regulas Nr. 1408/71 40. panta 3. punkta b) apakšpunkta un Beļģijas 1994. gada 14. jūlija likuma 93. panta spēkā esamību attiecīgi ir jāizvērtē saistībā ar EKL 39. pantu. Saskaņā ar valsts tiesas viedokli, atļaujot viena gada gaidīšanas laika posmu pirms invaliditātes pensijas saņemšanas, apstrīdētās tiesību normas liedz K. Leimanei pirmajā darbnespējas gadā izmantot tiesības, kas iegūtas profesionālās karjeras laikā Beļģijā. Tādējādi šīs normas rada viņai nelabvēlīgāku situāciju vienīgi tādēļ, ka viņa ir izmantojusi savas tiesības uz brīvu pārvietošanos.

17. Pirmajā mirklī šķiet, ka EK līgums neaizliedz atšķirības, ko pieļauj Kopienu tiesību akti un kas ir vērojamas Beļģijas un Luksemburgas tiesību aktu starpā attiecībā uz invaliditātes pensijas samaksas sākuma termiņu. Patiešām — EK līgumā nav noteikta dalībvalstu sociālā nodrošinājuma tiesību aktu saskaņošana, bet EKL 42. pantā (bijušais EK līguma 51. pants) noteikta tikai šādu tiesību aktu koordinēšana. Attiecīgi tas neietekmē dalībvalstu tiesības organizēt to sociālā nodrošinājuma sistēmas [4]. It īpaši katras dalībvalsts tiesību aktos ir jānosaka sociālā nodrošinājuma pabalstu piešķiršanas nosacījumi [5]. Šīs dalībvalstu kompetences dēļ var saglabāties atšķirības starp valstu sociālā nodrošinājuma sistēmām attiecībā uz piemērojamo kārtību un dalībvalstī strādājošo personu tiesībām [6].

18. Dalībvalstis patiešām ir izvēlējušās dažādus risinājumus slimības un invaliditātes pabalstu jautājumos. Kopienu likumdevējs ir ņēmis to vērā, pieņemot Regulu Nr. 1408/71, kas balstīta uz EKL 42. pantu, un izveidojot koordinēšanas sistēmu, kas *inter alia* attiecas uz darba ņēmējiem un pašnodarbinātām personām, kas dažādos apstākļos izmanto

3 — Šajā sakarā skat. 2002. gada 26. novembra spriedumu lietā C-100/01 *Oteiza Olazabal* (*Recueil*, I-10981. lpp., 26. punkts), 2007. gada 26. aprīļa spriedumu lietā C-392/05 *Alevizos* (Krājums, I-3505. lpp., 66. punkts) un 2007. gada 11. septembra spriedumu lietā C-287/05 *Hendrix* (Krājums, I-6909. lpp., 61. punkts).

4 — 2006. gada 9. marta spriedums lietā C-493/04 *Piatkowski* (Krājums, I-2369. lpp., 32. punkts), 2003. gada 13. maija spriedums lietā C-385/99 *Müller-Fauré* un *van Riet* (*Recueil*, I-4509. lpp., 100. punkts), 2008. gada 3. aprīļa spriedums lietā C-103/06 *Derouin* (Krājums, I-1853. lpp., 23. punkts).

5 — 1997. gada 30. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-4/95 un C-5/95 *Stöber* un *Piosa Pereira* (*Recueil*, I-511. lpp., 36. punkts), 1998. gada 28. aprīļa spriedums lietā C-120/95 *Decker* (*Recueil*, I-1831. lpp., 22. punkts), iepriekš 4. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Müller-Fauré* un *van Riet*, 100. punkts; 2008. gada 21. februāra spriedums lietā C-507/06 *Klöppel* (Krājums, I-943. lpp., 16. punkts).

6 — 1986. gada 15. janvāra spriedums lietā C-41/84 *Pinna* (*Recueil*, 1. lpp., 20. punkts), 1989. gada 12. jūlija spriedums lietā C-141/88 *Jordan* (*Recueil*, 2387. lpp., 13. punkts), 2002. gada 19. marta spriedums apvienotajās lietās C-393/99 un C-394/99 *Hervein* u.c. (*Recueil*, I-2829. lpp., 50. punkts).

savas tiesības uz brīvu pārvietošanos, piemērojamo tiesību aktu noteikšanu [7]. Tāpat Kopienu likumdevējs nevar noteikt sociālā nodrošinājuma tiesību aktu saturu; valsts iestāžu pienākums ir nodrošināt šādu tiesību aktu atbilstību EK līgumam [8], ko pārrauga Kopienu tiesa.

19. Tādējādi Regulas Nr. 1408/71 40. pantā noteikts valsts tiesību aktu koordinēšanas mehānisms gadījumā, ja darba ņēmējs atstāj dalībvalsti, kurā ir A tipa tiesību akti, lai uzturētos dalībvalstī, kas piemēro B tipa tiesību aktus. Šajā lietā, kā jau minēts iepriekš, katrai dalībvalstij, kurā apdrošinātā persona ir strādājusi, ir jāmaksā invaliditātes pabalsts proporcionāli attiecībai starp laika posmiem, kuros tas ir strādājis šīs valsts teritorijā, ar noteikumu, ka darba ņēmējs izpilda pabalsta piešķiršanas noteikumus, kas noteikti attiecīgajā teritorijā piemērojamos valsts tiesību aktos. Šajā sakarā Regulas 40. panta 3. punkta b) apakšpunktā skaidri atzīts, ka dalībvalstis, kurās ir A tipa tiesību akti, dažreiz ir piešķīrušas invaliditātes pensiju pirms iepriekšējā slimības vai darbnespējas laika posma beigām.

20. Tādējādi šķiet apšaubāmi, ka prasītājai ir tiesības saņemt invaliditātes pensiju Beļģijā no pirmās darbnespējas dienas. Līdz ar to tūlītēji būtu jāizmaksā pabalsts, kas saskaņā ar Beļģijas tiesību aktiem tiek piešķirts tikai pēc viena gada gaidīšanas laika posma. Tā būtu piespiedu saskaņošana, turpretim Kopienu tiesībās noteikta vienīgi valsts tiesību aktu koordinēšana.

21. Vai šis piešķiršanas nosacījums, kas noteikts Beļģijas sociālajās tiesībās un ko pieļauj Regulas Nr. 1408/71 40. panta 3. punkta b) apakšpunkts, kā tāds pārkāpj EKL 39. pantu? Mans secinājums ir, ka nepārkāpj. Šis nosacījums nerada ne darba ņēmēju diskrimināciju pilsonības dēļ, ne arī diskriminē darba ņēmējus, kas izmanto savas tiesības uz brīvu pārvietošanos. Tas ir piemērojams arī darba ņēmējiem, kas visu savu profesionālās darbības laiku ir pavadījuši Beļģijā, un iespējamā negatīvā ietekme uz darba ņēmēju, kas ir izmantojis tiesības uz brīvu pārvietošanos, vienkārši ir sekas konfliktējošām Beļģijas un Luksemburgas izdarītajām normatīva rakstura izvēlēm attiecībā uz noteikumiem, kas regulē invaliditātes pensijas piešķiršanu.

22. Tajā pat laikā jāatzīst, ka Beļģijas tiesību akti darba ņēmējiem, kas ir izmantojuši tiesības uz brīvu pārvietošanos, rada neizdevīgāku situāciju salīdzinājumā ar tiem, kas turpina uzturēties Beļģijas teritorijā, ja tiem nav tiesību pieprasīt *indemnité d'incapacité primaire*. Tādējādi saglabājas jautājums, vai prasītāja, pamatojoties uz Kopienu tiesībām, nevar pieprasīt *indemnité d'incapacité primaire*, kas paredzēts Beļģijas tiesību aktos. Protams, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka K. Leimane formāli pieprasa vienīgi invaliditātes pensiju no

7 — Iepriekš 6. zemsvītras piezīmē minētais spriedums apvienotajās lietās *Hervein* u.c., 52. punkts; iepriekš 4. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Derouin*, 20. punkts.

8 — Iepriekš 6. zemsvītras piezīmē minētais spriedums apvienotajās lietās *Hervein* u.c., 53. punkts.

pirmās darbnespējas dienas. Tomēr uzdotie jautājumi attiecas vispārīgi uz to, vai ar Kopienu tiesībām ir saderīgs atteikums izmaksāt pabalstu pirmā darbnespējas gada laikā neatkarīgi no pabalsta veida, ņemot vērā visus apdrošināšanas laika posmus, kas pabeigti Beļģijā.

23. Šīs lietas pamatā esošais jautājums neattiecas uz faktu, ka savas profesionālās darbības pārcelšanas uz Luksemburgu dēļ K. Leimane saņem invaliditātes pensiju no Luksemburgas iestādēm, kas noteikta proporcionāli attiecībai starp nelielo apdrošināšanas laika posmu Lielhercogistes teritorijā un kuras apmērs ir mazāks nekā *indemnité d'incapacité primaire*, ko viņai maksātu pirmajā darbnespējas gadā, ja viņa būtu palikusi Beļģijā. Kā uzsvērts iepriekš, Kopienu likumdevējs nav saskaņojis sociālo pabalstu apmēru. "Līdz ar to Līgums negarantē darba ņēmējam, ka tā darbības paplašināšana vairākās dalībvalstīs vai tās pārcelšana uz citu dalībvalsti neietekmēs viņa stāvokli sociālā nodrošinājuma jomā. Ņemot vērā dalībvalstu sociālā nodrošinājuma tiesiskā regulējuma atšķirības, šāda paplašināšana vai pārcelšana atkarībā no gadījuma var darba ņēmējam radīt lielākas vai mazākas priekšrocības vai trūkumus sociālās aizsardzības jomā" [9]. No tā izriet, ka salīdzinājumā ar darba ņēmēju, kas visas savas darbības veic vienā dalībvalstī, principā jebkuri trūkumi, kas izriet no darba ņēmēja darbības paplašināšanas vai pārcelšanas uz vienu vai vairākām dalībvalstīm un no tā, ka uz viņu papildus attiecas citi sociālā nodrošinājuma tiesību akti, nav pretrunā noteikumiem par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos [10].

24. Tomēr ir jānošķir iespējamās priekšrocības, kas rodas, ja uz darba ņēmēju attiecas citas dalībvalsts tiesību akti, no vienas dalībvalsts tiesību aktu nelabvēlīgas attieksmes pārrobežu situācijās. Attiecīgi jautājums ir vairāk saistīts ar to, vai Kopienu tiesībām atbilst tas, ka Beļģijas darba ņēmējs, kas ir pārcēlies uz Luksemburgas Lielhercogisti un kas, tur strādājot, ir kļuvis darbnespējīgs, nevar saņemt pirmajā darbnespējas gadā jebkurus pabalstus, kas aprēķināti, ņemot vērā iepriekš maksātās iemaksas *INAMI*, turpretim, ja viņš būtu palicis Beļģijā, viņš būtu tiesīgs saņemt *indemnité d'incapacité primaire* no pirmās darbnespējas dienas.

25. Komisija apgalvo, ka, atbildot uz šo jautājumu, ne tik daudz Regulas Nr. 1408/71

9 — Iepriekš 6. zemsvītras piezīmē minētais spriedums apvienotajās lietās *Hervein* u.c., 51. punkts; iepriekš 4. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Piatkowski*, 34. punkts.

10 — Turpat.

40. panta 3. punkta b) apakšpunkts, kas attiecas vienīgi uz invaliditātes pabalsta piešķiršanas jautājumu, bet gan šīs regulas 40. panta 3. punkta a) apakšpunkts veido attiecīgos noteikumus. Protams, pēdējā minētā apakšpunkta redakcija arī attiecas tikai uz invaliditātes pabalstiem un nosaka vienīgi pienākumu tām dalībvalstīm, kuras līdzīgi kā Beļģija šo pabalstu piešķiršanu pakļauj nosacījumam par darbnespējas laika posma beigām, ņemt vērā, lai pārbaudītu šī noteikuma izpildi, jebkuru laika posmu, kurā darba ņēmējs saskaņā ar otras dalībvalsts tiesību aktiem ir saņēmis slimības vai invaliditātes pabalstus par darbnespēju [11].

26. Tomēr ir jāatgādina, ka, lai garantētu darba ņēmēju pārvietošanās brīvības efektivitāti, EKL 42. pantā noteikts, ka jāizveido sistēma, kas nodrošinātu, ka viesstrādniekiem "summē visus periodus, ko saskaņā ar atsevišķu valstu tiesību aktiem ņem vērā, lai piešķirtu un saglabātu tiesības saņemt pabalstu un aprēķināt tā lielumu". Tāpat saskaņā ar pastāvīgo judikatūru visi Regulas Nr. 1408/71 noteikumi ir jāinterpretē, ņemot vērā EKL 42. panta mērķi veicināt darba ņēmēju pārvietošanās brīvību, izmantojot tādus līdzekļus kā *inter alia* visu apdrošināšanas, uzturēšanās vai nodarbinātības laika posmu summēšana [12]. Ja to nav bijis iespējams panākt, Tiesa nav kavējusies atcelt Regulas Nr. 1408/71 noteikumus, kas izslēdza iespēju ņemt vērā laika posmus, kuru laikā sociālie pabalsti tika maksāti saskaņā ar citas dalībvalsts tiesību aktiem, lai pagarinātu atskaites laika posmu saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem [13]. Ja EK līgumā tiks saglabātas atšķirības dalībvalstu sociālā nodrošinājuma sistēmu starpā un līdz ar to arī dalībvalstīs strādājošo darba ņēmēju tiesību starpā, tā mērķis netiks sasniegts, jo, izmantojot tiesības uz brīvu pārvietošanos, darba ņēmēji zaudēs sociālā nodrošinājuma priekšrocības, ko tiem garantē kādas dalībvalsts tiesību akti. Šādas sekas varētu kavēt Kopienas darba ņēmējus izmantot savas tiesības uz brīvu pārvietošanos un tādējādi radītu šķēršli šai brīvībai [14]. Tādējādi šis mērķis nosaka, ka viesstrādnieki nedrīkst zaudēt savas sociālā nodrošinājuma priekšrocības vai šo priekšrocību apjoms nedrīkst tikt samazināts tādēļ, ka viņi ir izmantojuši savas tiesības uz brīvu pārvietošanos, kas tiem piešķirtas ar EK līgumu [15], un ka noteikums par apdrošināšanas, uzturēšanās vai nodarbinātības laika posmu summēšanu vērsts uz to, lai ar EK līgumu piešķirto tiesību uz brīvu pārvietošanos izmantošanas

11 — Dažus šī noteikuma piemērošanas piemērus skat. 1977. gada 9. novembra spriedumā lietā C-41/77 *Warry* (*Recueil*, 2085. lpp.), 1983. gada 12. janvāra spriedumā lietā C-150/82 *Coppola* (*Recueil*, 43. lpp.), risinājumi, kas turpmāk atļauti ar Regulas Nr. 1408/71 40. panta 3. punkta a) apakšpunktu.

12 — Šajā sakarā skat. 1998. gada 17. decembra spriedumu lietā C-244/97 *Lustig* (*Recueil*, I-8701. lpp., 30. punkts), 1994. gada 9. augusta spriedumu lietā C-406/93 *Reichling* (*Recueil*, I-4061. lpp., 21. punkts), 1995. gada 13. decembra spriedumu lietā C-481/93 *Moscato* (*Recueil*, I-3525. lpp., 27. punkts), 1995. gada 26. oktobra spriedumu lietā C-482/93 *Klaus* (*Recueil*, I-3551. lpp., 21. punkts).

13 — Skat. 2002. gada 26. oktobra spriedumu lietā C-290/00 *Duchon* (*Recueil*, I-3567. lpp.). Analīzei skat. Mavridis, P. *La sécurité sociale à l'épreuve de l'intégration européenne*. Bruylant, 2003, 657.–659. lpp.

14 — Skat. 1994. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-165/91 *van Munster* (*Recueil*, I-4661. lpp., 27. punkts), 1991. gada 4. oktobra spriedumu lietā C-349/87 *Paraschi* (*Recueil*, I-4501. lpp., 22. punkts), 1994. gada 20. septembra spriedumu lietā C-12/93 *Drake* (*Recueil*, I-4337. lpp., 22. punkts), 2008. gada 11. septembra spriedumu lietā C-228/07 *Petersen* (Krājums, I-6989. lpp., 43. punkts).

15 — Iepriekš 12. zemsvītras piezīmē minētie spriedumi lietā *Lustig*, 31. punkts, un lietā *Reichling*, 24. punkts.

sekas nav tādas, ka darba ņēmējam tiek atņemtas sociālā nodrošinājuma priekšrocības, kas tam tiktu piešķirtas, ja tas visu darba mūžu būtu pavadījis tikai vienā dalībvalstī [16].

27. Šajā gadījumā, ja K. Leimane visu laiku būtu strādājusi un visus apdrošināšanas laika posmus pabeigusi Beļģijā, vai ja viņa kļūtu par invalīdi vai darbnespējīgu šajā valstī, iespējams, pēc tam, kad strādājusi algotu darbu citā dalībvalstī, viņai būtu tiesības saņemt *indemnité d'incapacité primaire* par laika posmu no 2005. gada 8. jūlija līdz 2006. gada 7. jūlijam.

28. Interpretējot atbilstoši EKL 42. pantam, Regulas Nr. 1408/71 40. panta 3. punkta a) apakšpunkts ir jāsaprot tādējādi, ka tas nosaka dalībvalstīm, tādām kā Beļģija, invaliditātes pabalsta izmaksāšanas vajadzībām ņemt vērā ne tikai jebkuru laika posmu, kura laikā attiecīgā persona saņēmusi invaliditātes pabalstus saskaņā ar Luksemburgas tiesību aktiem, bet pabalsta izmaksāšanas vajadzībām un, lai aprēķinātu *indemnité d'incapacité primaire*, ņemt vērā arī visus apdrošināšanas laika posmus, kas pabeigti saskaņā ar Luksemburgas tiesību aktiem tā, it kā tie būtu laika posmi, kas pabeigti saskaņā ar tās pašas tiesību aktiem.

29. Tādējādi Beļģijas iestādēm atbilstoši šādai Regulas Nr. 1408/71 40. panta 3. punkta a) apakšpunkta interpretācijai ir jālasa un jāpiemēro 1994. gada 14. jūlija likuma 93. pants. Kā Tiesa to apstiprinājusi, dalībvalstīm, izmantojot savas pilnvaras sociālā nodrošinājuma sistēmas organizēšanā un piemērošanā, ir jāievēro Kopienu tiesības, it īpaši EK līguma tiesību normas, kas attiecas uz darba ņēmēju brīvu pārvietošanos [17]. Tātad dalībvalstu kompetence nav neierobežota, tām it īpaši ir jāievēro Regulas Nr. 1408/71 gars un principi, tai skaitā tas, kas nodrošina, lai nevienam netiktu radīts nelabvēlīgs stāvoklis, īstenojot savas tiesības brīvi pārvietoties, un jānodrošina, ka tās ieviestā sistēma neatņem šai personai sociālo aizsardzību [18]. Turklāt, lai gan salīdzinājumā ar darba ņēmēju, kas visas savas darbības veic vienā dalībvalstī, principā jebkuri trūkumi, kas izriet no darba ņēmēja darbības paplašināšanas vai pārcelšanas uz vienu vai vairākām dalībvalstīm un no tā, ka uz viņu papildus attiecas citi sociālā nodrošinājuma tiesību akti, nav pretrunā EKL 39. un 43. pantam, šo tiesību aktu rezultātā nevar tikt maksātas sociālā nodrošinājuma iemaksas, nesaņemot pretī labumu [19]. Kā jau iepriekš norādīts, ja K. Leimane pirmajā darbnespējas gadā nesa-

16 — Iepriekš 12. zemsvītras piezīmē minētie spriedumi lietā *Lustig*, 31. punkts, un lietā *Moscato*, 28. punkts.

17 — 1999. gada 26. janvāra spriedums lietā C-18/95 *Terhoeve* (*Recueil*, I-345. lpp., 34. punkts), iepriekš 5. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Decker*, 23. punkts; iepriekš 4. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Piatkowski*, 33. punkts; 2005. gada 7. jūlija spriedums lietā C-227/03 *van Pommeren-Bourgondiën* (Krājums, I-6101. lpp., 39. punkts), iepriekš 4. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Derouin*, 25. punkts; iepriekš 5. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Klöppel*, 16. punkts; un iepriekš 14. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Petersen*, 42. punkts.

18 — Iepriekš 4. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Derouin*, 25. punkts.

19 — Iepriekš 6. zemsvītras piezīmē minētais spriedums apvienotajās lietās *Hervein* u.c., 51. punkts; iepriekš 4. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Piatkowski*, 34. punkts.

ņemtu nekādus maksājumus no Beļģijas sociālā nodrošinājuma iestādēm, viņa par šo laika posmu nesaņemtu pretī nekādu labumu par iemaksām, ko viņa samaksājusi Beļģijā.

IV — Secinājumi

30. Iepriekš minēto apsvērumu dēļ es ierosinu Tiesai uz *Tribunal du travail de Nivelles* uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Padomes Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, 40. panta 3. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nosaka, ka dalībvalstij, kurā ir A tipa tiesību akti, kas ļauj piešķirt invaliditātes pabalstus attiecīgajai personai tikai tad, ja tā ir bijusi darbnespējīga kādā noteiktā laika posmā, gadījumā, ja darba ņēmējam, kas ir bijis pakļauts šiem tiesību aktiem, ir iestājusies darbnespēja, kas noved pie invaliditātes, kamēr tas ir pakļauts citas dalībvalsts tiesību aktiem, ir jāņem vērā visi laika posmi, kas pabeigti otrā dalībvalstī, lai noteiktu tiesības saņemt un aprēķinātu jebkuru pabalstu, kas saskaņā ar tās tiesību aktiem jāmaksā darbnespējīgai personai attiecīgajā laika posmā.